

CUMARTESİ
30
2 nci Teşrin
1940

Başmuhariri: ABİDİN DAVER
TELEFON: 23300
ADRES: *Cağaloğlu*
Nuruosmaniye Caddesi
No. 54
Telegraf: İKDAM İstanbul

İKDAM

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

SAYI 471 — SENE 2

TAKVİM
30 İkinciteşrin CUMARTESİ
Yıl: 1940 — Ay: 11 — Gün: 335
Rumi: 1350 — 2 İnci Teşrin: 17
Millet: 1350 — Şevval: 30
Son Telgraf Matbaasında Basılır

HERYERDE
5
KURUŞTUR

Reisicumhurumuz dün Papeni kabul buyurdular

Görüşme bir saatten fazla sürdü

Sovyetler Birliği siyasetinde aydınlık

Sovyetler Birliği bitaraf kalmak ve Almanya ile dostluğunu muhafaza etmek istemekle beraber Mihverin Boğazları tehdit etmesine razı değildir.

Yazan: Abidin DAVER

Sovyetler Birliği Komiserler Hey'eti Reisi ve Hariciye Komiseri Molotof Yoldaşın, beklenmeyen bir zamanda Berlin'e giderek Alman Führeri Hitlerle görüşmesi ve bundan sonra nesredilen tebliğler, ilk önce, Balkanların sulhi için endişe uyandırmıştı; fakat, yavaş yavaş Sovyetler Birliğinin siyaseti aydınlanarak vaziyet anlaşıldı. Sovyet Rusya'nın, Mihverin, Balkanlarda istediği gibi at oynatmasına laka-yıt kalmıyacağı, bilakis buna mani olmağa çalışacağı görüldü. Molotof Yoldaş'ın Berlin ziyareti münasabıyla yazdığımız yazılarda da sebetile yazdığımız gibi, Mihverin Balkanlara hakim olarak Boğazları tehdit etmesinden Sovyetler Birliğinin zararı vardır; menfaati yoktur. Sovyet Rusya, ikisi de bir ist-lav milleti olan Yugoslavya ile Bulgaristanın, Almanya ve Cermenliğin emri altına girmesine müsaade edemez. İtalyadan bahse lüzum görmüyoruz; çünkü, Almanya muzafer olduğu takdirde o da yavaş yavaş devletler menzelesine düşmeğe mahkumdur.

Sonra, Balkanlar, bir dereceye kadar Sovyet Rusya'nın emniyet sahasıdır; Boğazlar ise Sovyetler Birliğinin de boğazıdır. Moskova, Boğazlara kendisi hakim olmazsa, Türkiye'den başka hiçbir devletin hakim olmasına kat'iyen razı ol-manak ıztırardır. Almanya gibi, bir büyük devlet Boğazları ele geçirirse, istediği zaman Sovyetlerin boğazını sıkarak; küçük bir devlet, Boğazlara sahip olursa, mutlaka başka bir büyük devletin oyuna düşer. Türkiye ise, Boğaz-ları ne Sovyetlerin zararına açıp kapıyacak; ne de başka büyük devletlere boyun eğecek bir devlettir. Moskova Türkiye ile dost geçince Boğazlardan yana emin olacağını bilir. Bu itibarla Stalin kura-lında bir devlet adamının, Almanya'nın, Boğazlardan ve Anadolu'dan geçip Süveyş ve Bağdada gitmesi-ne razı olması şöyle dursun, Bo-ne razi olması emniyet mntakası olan Balkanlara yerleşmesine elinden geldiği kadar, mâni olması lâzım gelir. Bu bakımdan Türkiye ile Sovyet Rusya'nın Boğazlara ait si-yasetinde tam bir menfaat birliği vardır. Onun içindir ki Bulgaristan-ının Almanya'nın kucağına atılacağını gösterir emareler neyde olun-ca Moskova seyrirci kalmamıştır.

Dünkü gazetelerde Reuter ajan-sının Zürich'den aldığı bir telgraf intişar etti. Bu şehirde çıkan New-ztzeher Zeitung gazetesi, muha-birlerinden birinin son günlerde cereyan eden Alman - Yugoslav görüşmeleri hakkında verdiği ma-lûmatı neşretmiştir. Buna göre;

«Boğazlardan ve Anadolu'dan geçerek Filistin ve Mısır istila için bir proje mevcut ise de, bu proje Sovyetler Birliğinin muhalefeti üzerine terk edilmiştir.»

«Gazetelerde nesredilen bazı yaz-lar hilafına olarak Berlin konuş-malarında Yakın Şark ve Merkezi Asya meseleleri görüşülmemiştir.»

«Molotof, Sovyetler Birliğinin Karadeniz ve Boğazlara alâkadâr olduğunu ihsas etmiştir. Bu iki mntakada Sovyetler Birliği statü-kosunun muhafazasını şiddetle istemektedir.»

«İhtimat edilir kaynaklardan öğ-renildiğine göre, Sovyetler Birli-ğinin Boğazlar hakkındaki hattı ha-reketi Hitler tarafından anlaşıl-a-cak ve tasvip edilecektir.»

(Arkası Sa. 3, Sü. 4 de)

Bu görüşmede Hariciye Vekilimiz Şükrü Saracoğluda hazır bulundu

Ankara, 29 (A.A.) — Reisicumhur İsmet İnönü bugün saat 16 da Almanya büyük elçisi Von Papeni kabul etmiştir. Bir saatten fazla süren bu mülâkatta Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu da hazır bulunmuştur.

Dahilî ışıklar yarın maskelenmiş olacak

Seferberlik Müdürlüğünün Tamimi

Aynı yirmi birindenberi harici ışıklar hakkında tatbik edilmekte olan karartma ve maskeleye ted-biri, bu geceyarısı saat yirmi dört-ten itibaren evlere ve bütün bina-lara da teşmil edilmektedir. On gündehberi bu hususta varılan tec-

rübeler esnasında, birçok yerlerde bazı aksaklıklara rastlanmış ve bunlar tesbit edilmiştir. Bu gece saat yirmi dörtten itibaren, her yerde tatbiki kararlaştırılan ka-rartma ve maskeleye işlerinin yo-

(Arkası Sa. 4, Sü. 2 de)

Japonya Holan-da Hindistanını tehdit ediyor

Gelecek ayın Hollanda Hindistanı için vahim olacağı söyleniyor

Tokyo, 29 (A.A.) — Bazı haberlere göre, hariciye nazırı Natsuoaka Japonları alâkadâr eden son üç hâdise hakkında Felemenk Hindistanı nezdinde teşebbüsatta bulunmuştur. Bu hâdiseler arasın-da şunlar vardır:

11 Teşrinisanide göya bir japon sa-nayicisinin karısı bir Hollanda polisi ta-rafindan döğülmüştür. Banoeng'de bir kahire, 29 (A.A.) — General Catrouks'un Yakın Şarkta Bal-kanlar ve Kızıl deniz muntakaların-da asker ve malzeme meseleleriyle meşgul olmak ve bunları tanzim etmek üzere Hür Fransızların u-mumi Murahhası olarak tayini Ka-hirede memnuniyetle karşılanmış-tır.

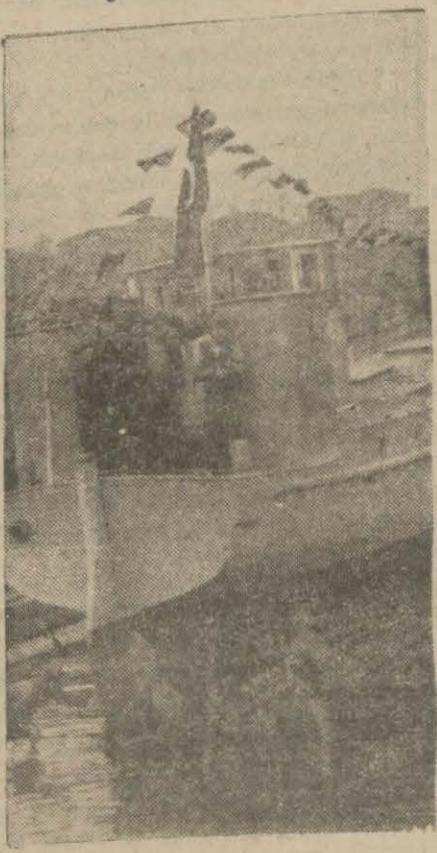
General Catrouks umumi karara-ğah olarak Kahireyi intihap etti-ğünü zannetmektedir.

(Arkası Sa. 3, Sü. 2 de)

Et Nakliye İşİ

Belediyenin yaptırdığı ikinci büyük motör denize indirildi

Belediye et nakliye işinden 180 bin lira kâr temin etti

Yeni et nakliye motörü denize indirilirken

Belediye Reisliği; et nakliyatı işini uhdesine aldıktan sonra en uzak semtlere de nakliyatı sürat ve intizamla yapılması için müte-madiyen vesatini modernleştirip çoğaltmaktadır. Bu kere de yeni-den 20 seri ve muntazam tertibatlı kamyonla 3 büyük motör inşa et-tirilmiştir. Yapılan ikinci büyük deniz motörünün denize indirilme merasimi dün saat 15.30 da Be-le-diye Reis muavini Lütfi Aksoy ta-rafindan yapılmıştır. Lütfi Aksoy; «Belediye ve halka uğurlu olsun!» temennisiyle bu 38 tonluk ve so-ğuk hava tertibatını havi yeni mo-törü kızaaktan denize indirtmiş ve müteakiben bazı ihşaf malûmat vermiştir. Bu izahattan anlaşıldı-ğına göre, son yılda şehrimiz mez-bahasında 853 bin 180 baş kasaplık hayvan kesilmiştir. En çok kesilen karamandır ve 336 bin 949 baş ka-raman kesilmiştir. Aynı müddet zarfında da 19850 öküz, 329 bin 441 kuzu ve 1894 domuz kesilmiştir.

Et nakliye işi Belediyeye yılda 180 bin lira safı varidat temin ede-cektir. Üçüncü büyük motör de ya-kında denize indirilecektir.

Kral Mişel Romanyadan Firar etmiş

Antonesko yeni Tedbirler aldı

Vaziyet Nazik
Lejyonerlerin katliamı henüz önlenemedi

Nevyork, 29 (A.A.) — Nevyork Times gazetesinin Belgreddan ala-rak nesrettiği haberlere göre, ana-kraliçe Helene Romanyadan ka-cıdır. Kendini mevkuf telâkki et-mekte olan oğlu Kral Michelin de birlikte firar ettiği tahmin edil-mektedir. Bu telgrafa nazaran ana kraliçe Floransa muvasalat et-miştir.

Vaziyet Nazik

Belgrad, 29 (A.A.) — Öğrenildi-ğine göre Almanyanın Romanya elçisi doktor Fabricius Berline git-mek üzere dün akşam hususî bir trenle Bükresten ayrılmıştır. Elci hareketinden evvel General Antonesko ile dahili vaziyet ha-kında uzun müddet görüşmüştür. Vaziyet hâlâ naziktir. Tasradan gelen haberler Demir Muhafızla-

BAŞVEKİL ANTONESKO

rın eski rejime mensup müteaddit seflere karşı faaliyetlerine devam ettiğini göstermektedir.

Romanyanın her tarafında fev-kâlâde ahval tedbirleri ilân edildi-ği söylenmektedir.

Tevit edilmeyen haberlere göre, Jilava hapishanesinde yapılan top-tan katilden meş'ul Demir Muha-fızlardan bazıları bu cinayeti mü-teakip intihar etmişlerdir.

(Arkası Sa. 3, Sü. 2 de)

Büyük Millet Meclisi dün toplandı

Askerî muhakeme usulü kanununun ta-dili kabul edildi

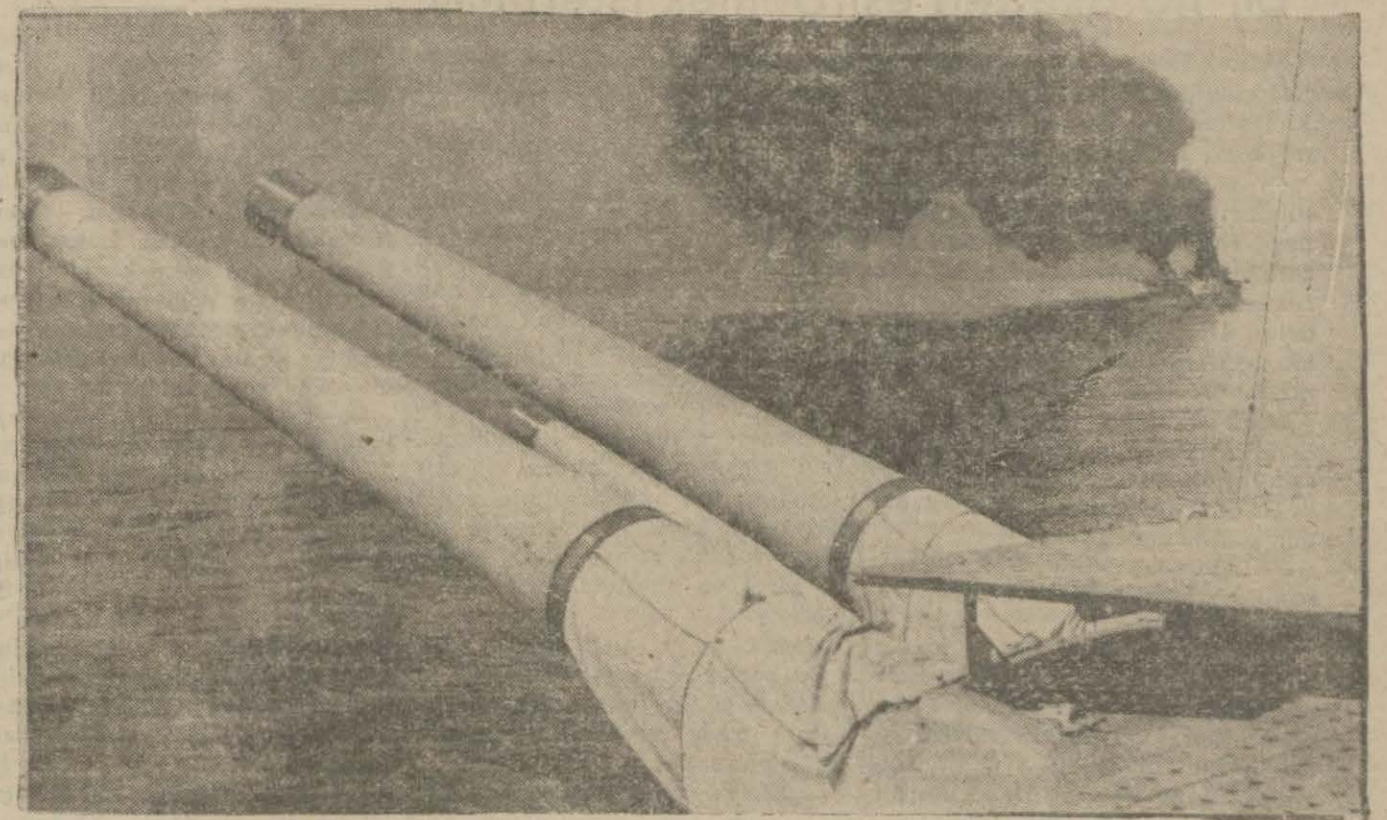
Ankara, 29 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün Refet Canitez'in başkan-lığında toplanarak bina vergisi kanunu nun üçüncü maddesinin altıncı fıkrası-na ait mazbata ile Büyük Millet Mec-lisi ve Riyaseti Cümhur 1941 yılı bütçe-leri arasında 40 bin liralık münakale yapılması hakkındaki mazbataları kabul etmiştir.

Meclis yine bugünkü toplantısında as-kerî muhakeme usulü kanununun 53 ün-cü maddesinin değiştirilmesi hakkında-ki kanunun 2 cı mükazeresini yaparak kabul eylemiş ve Pazartesi günü to-planılmak üzere içtümama nihayet vermiş-tir.

Şehir Tiyatrosunun ilâve mantineleri Tepebaşında Dram kısmında

Bu Cumartesi günü saat 16 da ve bu Pazar sabahı saat 11 de Ayan Takımı Arasında

Komedi tiyatrosunda
Pazar sabahı saat 11 de DADI
Temsil edilecektir

Son deniz muharebesine iştirak eden İngiliz Renown harp gemisinin topları

Akdeniz-deki son muharebe

İtalyanların üç kruvazörü, iki torpitosu ha-sara uğratıldı

İki İtalyan, bir İngi-liz tayyaresi düştü

Aldığımız mufassal malû-mata göre iki İngiliz gemisinde hafif hasar var

Londra, 29 (A.A.) — Amirallik dal-reisi tebliğ ediyor: Geçen Çarşamba günü Akdenizde İtalyan donanması ile vukua gelmiş olan deniz muharebesi ve İtalyan kuvvetle-rinin takibi hakkında şimdi tafsilât ita-sa kabilirdi:

Çarşamba günü saat 10 dan az sonra Sardunya adasının Garp tarafında ha-reket halinde bulunan kuvvetlerimiz, keşif tayyarelerimiz tarafından gönderilen ve iki zirhlî ve bir çok kruvazör ve desrö-yerden müteşekkıl düşman kuvvetle-rinin denizde ve 75 mil kadar Şimalî Şarkide bulunduğu dair olan bir ra-por almışlardır. Kuvvetlerimiz derhal süratlerini azamî dereceye çıkarmışlar ve düşmana yaklaşarak harbe mecbur edebilmek için istikametlerini ona doğ-ru çevirmişlerdir. Bundan bir kaç dakı-ka sonra 4 düşman kruvazörünün sü-ratlen tekneleri tamamen dalgalarla ör-tülmüş bir hâlde ufukta seyretmekte ol-dukları görülmüştür. İleri mevzide bu-lunan hafif cüzütamlarımız saat 12 yi 21 gece ateş açmışlardır.

Saat 12 yi 50 gece kruvazörlerle bir-likte hareket eden iki düşman zirhlîs görülmüştür. Zarhlılardan birinin Litto-rio sınıfından ve diğerinin Cavour sını-fından olduğu tahmin edilmektedir.

(Arkası Sa. 4, Sü. 1 de)

İngiliz tayyare-leri Leros ada-sına taarruz etti

Londra, 29 (A.A.) — İngi-liz donanmasına mensup tay-yarelerin Leros adasında La-ki limanındaki inşaat tezgâh-la-rına hücum ederek bunları hasara uğrattıkları resmen bildirilmektedir.

İngilterenin Bul-garistan hakkın-daki beyanatı

Bulgar Meclisinde mevzuu bahseldü

(Yazısı 3 üncü savfada)

MANŞ DENİZİNDE İngiliz gemile-ri Alman filo-sunu kovaladı!

Uzun menzilli toplar arasında düellolar oldu

Londra, 29 (A.A.) — Bugün öğ-leden sonra bahriye nezareti tara-fından nesredilen resmi tebliğ: Bu sabah ilk saatlerde Manş denizinde hafif kuvvetlerimizle düşman kuvvetleri arasında temas tesis edilmiştir. Düşman gemileri büyük bir süratle Breste doğru çekilmişlerdir. Kuvvetlerimiz düşmanı ta-kip etmiştir. Gemilerimizin birin-den hasar vukua geldiği öğrenilmiş-tir. Düşmana zarar verildiği hak-kında bir rapor alınmışsa da zara-rın ehemmiyeti hakkında alınan malûmat beyanatta bulunulmasın-na müsait olacak derecede kat'i de-ğildir. İmkân olur olmaz yeni tafsî-lât verilecektir.

Alman Tebliğine Göre Berlin, 29 (A.A.) — Resmi tebliğ: Alman torpito muhripleri Man-(Devamı Sa. 4, Sü. 3 te)

HAVA HARBI Karşılıklı hü-cumlar çok şiddetli oldu

İngilizler Manheim'e büyük bir taarruz yaptı

Londra, 29 (A.A.) — Hava neza-retinin tebliği: Bombardman tay-yarelerimiz başlıca taarruzlarını Düsseldorf ve Manheim üzerine yapmışlardır.

Diğer bombardman tayyare te-sekküllerimiz Politz'de sentetik benzin tesisatını ve Setettin'de bah-riye tezgâhlarını bombalamışlar-dır. Anvers, Boulogne ve le Ha-(Devamı Sa. 3, Sü. 3 de)

Yunanlılar Yeni mev-ziler aldı

İtalyan kıtaatı-nın Pişkopejaya taarruzu geri püskürtüldü

Mühim miktarda İtalyan tayyaresi düşürüldü

Yunanlılar Arnavutlukta-ki aldıkları mevzileri ştr'atle tahkim ediyor

Majeste Kral Jorj ve General Metaksas harita üzerinde tetkikat yapıyorlar

Atina, 29 (A.A.) — Cephe de-cereyan eden mevzî muharebeler le-himze neticelenmiştir. Hava kuv-vetlerimiz kıtaatımızı setir mak-sadile keşif ve devriye uçusları yapmışlardır. Cereyan eden hava (Arkası Sa. 4, Sü. 4 de)

GÜNÜN İÇİNDEN

Almanya hayal Peşinde koşuyor

Yazan: A. ŞEKİB

Polonya. Akagündüzün üslubu ile: Çata çat, pata pat, devletlerle veya han-rafıl, uyukda millet ve hükümetlerle doludur. Yine sandı ki: — Gel. Deddiği gelecek, — Savul... Deddiği savulacak — Yıkıl... Deddiği yıkılacak! Ve... Eylül içinde Karadavut üslûbu ile seslendi: — Heyyyyyy!

Bu dağları devirecek, Balkanları düz-leyecek gibi kopan hoparlörleri sese yal-nız Romanya aldı ve yalnız o gürül-tüyü kapıya ve kendi kendisini kurbaa verdi. İkinci gürleyiş İtalyanın oldu: — Hayitttt! (Arkası Sa. 3, Sü. 7 de)

